

חומת השתיקה הקדושה

להזליף לה פטיוצין לזירוז הצי-
רים, ומשך את התינוק בידיו.
בטיפול זה רוסקו עצמותיו של
התינוק, וכתוצאה מכך נגרם מו-
ת. ליולדת נקבע הרחם.
בפרטי אישום נוספים נאשם
סגן-מנהל המחלקה במירמה והפ-

א"נ שונא פירסומת, ותר-
מונה שלי בעיתון תהיה
ממש אסון! אמר ד"ר אורי יערי,
וגונן על פניו בפיוסטיניר מפני
המצלמה.
היה זה מוזר לשמוע מילים
אלה מפיו של האיש שעשה בש-

מאשים יערי
סיכון עצמי

רתיאמונים, על דרך ניהול התח-
נהלליקויי-פוריות. לדברי כתבי
האישום היה ניהול המחלקה רש-
לני ביותר. לא היו תורמי-ידע,
וכל ההפריות נעשו מורעם של
בעלים, שהתכוונו להפרות בו את
נשותיהם בלבד. או שבמקום להז-
ריק לנשים זוע, היה הרופא מו-
קורטיון. חומר זה עלול לגרום
לאשה מכאוב, מחלה וליקויים גור-
פניים. ואינו מביא כמובן להפריה.
רופאים שמרו מאז ומעולם על
מיקצועם בקנאות. מאז ימיהיבי
ניים שמרו בסוד ובמיסטריות את

בועות האחרונים כל-כך הרבה
כותרות בעיתונים. ד"ר יערי הוא
הרופא שיצא כעד התביעה הרא-
שון נגד ד"ר מנשה דולברג, הנאי-
שם בפלילים.
ד"ר דולברג היה סגן-מנהל ה-
מחלקה הגינקולוגית בבית-החולים
מאיר בכפר-סבא. בכתב-האישום
הוא נאשם בשלושה מיקרים של
גרימת מוות לעוברים. בכל ה-
מיקרים באו היולדות לבית-החור-
לים כשמצבן הגופני הצריך ניתוח
קיסרי. ד"ר דולברג התנגד לניי-
תוח, וגם כאשר במיקרה אחד היתה
זו הלידה ה-15 של האשה, הורה

במדינה

שני קואופרטיב עובדי מיטבחי-
הפועלים בע"מ.
בקואופרטיב המיטבחים רוכז
הרכוש, ובקואופרטיב העובדים
רוכזו החברות העובדות. אז נמסרה
מניה אחת לכלל העובדים, השניה
לחברת העובדים של ההסתדרות,
וארבע המניות הנותרות נרשמו
על שמות עסקנים של מרכז הקו-
אופרטיב, שבעצם לא השקיעו מ-
עולם לירה אחת בקואופרטיב.
או לא היינו מודעות לנושא
הבעלות על הרכוש. איש מאיתנו
לא תאר לעצמו שפעילויות ריי-

פתיות, ומרכז הקואופרטיב ידע
זאת היטב, וכיוון כל צעד מראש,
על-מנת לנשל אותנו מזכותנו ל-
בעלות על מניות מיטבחי-הפ-
ועלים.
סוניה גולדנברג הינה בעצם
האשה היחידה, מקובץ הנשים
המתלוננות, המסוגלת עדיין להס-
ביר את דרישתה, ולכתת רגליה
אל משרדי ההסתדרות, "יתר ה-
חברות הן חולות, או שאינן כבר
איתנו", מסבירה סוניה.
סיפורן של סוניה וחברותיה
מתחיל בשנת 1931 ברחוב גרונברג

סוניה גולדנברג (שלישית מימין) במיטבחי הפועלים בת"א
גיל 40 השנה

שומיות אלה או אחרות יכולות
לקבוע עובדות, ושבבוא היום
יציגו אותנו כחסרות-כל, בעוד ש-
מרכז הקואופרטיב יהפוך בעל-
הבית, שיחרוך את גורלנו על-פי
נדיבות ליבו.
לפני כעשרים שנה, לאחר אר-
בעים שנות עבודה מאומצת, ללא
חיי-מישפחה נורמלים וללא לוח-
עבודה קבוע, עמדנו לפרוש לפני
סיה. כנהוג בקואופרטיבים ציפינו
לקבל את ערך מניותינו ולפרוש.
אבל רק אז התברר לנו, שבעצם
אנחנו לא רשומות כבעלות ה-
רכוש.

התחלנו להתרוצץ בין משרדי
ההסתדרות הביורוקרטיים. כשכל
פקיד שולח אותנו אל פקיד אחר,
עד שהגענו לבית-המישפט הפנימי
של ההסתדרות.

המישפט התנהל שנים ארוכות,
וכל פעם נדחתה ההכרעה, עד ש-
הוכרע שבעצם רימו אותנו, וש-
המניות הן שלנו. מרכז-הקואו-
פרטיב עירער, והמישפט נמשך.
הפעם בבית-הדין העליון של ה-
הסתדרות. שוב ניצחנו במישפט
וצידקתינו יצאה לאור. אך כש-
דרשנו להוציא לפועל את פסק-
הדין של בית-המישפט העליון של
ההסתדרות, התברר שכלל אין כל
אפשרות לבצע זאת, כי להסתד-
רות אין הוצאה לפועל. 20 שנות
התרוצצות חלפו, בינתיים רוב
הנשים נפטרו, או שיצאו מכורש
פעולה והן מרותקות למיטתן.

אנו חיות מקיצבאות של 440
שקלים לחודש, ואין לנו אפשרות
לפנות לבית-מישפט אורחי. היום
אנו יודעות שבעצם במרכז הקו-
אופרטיב מצפים בכליו-עניינים
לרגע שבו הטבע יעשה את שלו,
ושלא תיוותר אשה אחת שתוכל
לדרוש את רכושיה.

**עד כאן סיפוריה של סוניה
גולדנברג.**

מדובר בהסתדרות, שמואל סו-
ר, לא הצלחנו לקבל תגובה.

בתל-אביב, שם הוקם מיטבחי-
הפועלים הראשון.

מספרת סוניה גולדנברג:
היינו בחורות צעירות, חברות
בתנועות-נוער בחוף-לארץ. התנו-
עות היו בלתי-לגאליות ובשל כך
נשלחנו לסיביר ולאסיה-התיכונה.
הצלחנו לברוח ולעלות ארצה בי-
אופן בלתי-לגאלי, וחלומנו היה
להיות חלוצות ולעזור בהקמת ה-
מדינה. היינו בוגרות תיכון מכתים
טובים.

הקמת המיסעדות הקואופרטיביות
היתה אידיאלוגית, רצינו להקים
מקום עבודה ללא ניצול, ולשרת
את ציבור-הפועלים. שבעצם היו
החברים שלנו. המיסעדה היתה
מקום-מיפגש של כל החברים, אם
אנשי-ציבור ואם פועלים.

באותה תקופה היו גם הרבה
חברים מובטלים. עיקר דאגותינו
היתה להגיש להם ארוחה חמה
במחיר סמלי. הכספים, שהיו
כפידיון עבודתנו, נשמרו, ומעט
מאז עבר לידינו. כך הצלחנו
כעבור שנתיים לפתוח מיטבחי שני
בבית-ברנר ולאחריו עוד מיספר
מיטבחים. היינו קונים מיגרש, או
משתתפים בבנייה, ופותחים מיטבחי-
פועלים. שבו עבדו החברות 12
שעות רצופות.

בעצם, עם התרחבות מיטבחי-
הפועלים התחילו להשתנות ה-
מעמדות. החברות-הפועלות חייבו
עליידי מרכז-הקואופרטיב לקנות
מניות. ובכך להגן על זכויותינו
בעתיד.

**"מצפים בכליו-עניינים ש-
נמות".** תקופה קצרה מאוחר
יותר נכנסנו לקשיים כספיים. היתה
זו תקופת מלחמת העולם השנייה.
המשק היה במצב רע, ואנחנו
יצאנו לעבוד במחנות הצבא ה-
ריטי בנגב. בתקופה קשה זו של
מצוקה כספית ניצל מרכז-הקואו-
פרטיב את ההזדמנות והקים שני
קואופרטיבים — האחד קואופ-
רטיב מיטבחי-הפועלים בע"מ וה-

(המשך מעמוד 52)
הארוכה, שאותה עשה נער בן 18,
מביאה אנשים מבוגרים לידי תמי-
הה ואולי אף מביכה.

"אולי באיזשהו מקום הייתי רוי-
צה להיות כמו כולם, ולהתפתח
ככל נער אחר, אך איני יכול
לזה", אומר שמואל. "הסקרנות הר-
עצומה שלי לידע מביאה אותי
להגיע לאשר אני מגיע".

בעתיד רוצה שמואל להיות שייך
לקהילה המדעית. כיום הוא מודע
שבאיזשהו מקום נגרם לו עוול.
"מעולם לא היתה לי יד מכוונת,
אם בשטח המדעי ואם בבעיות ה-
חברתיות שאליהן נקלעתי. בגיל
9 נזרקתי אל הלימודים האקדמי-
אים שעיוותו אצלי לא מעט מ-
תחושות הילד והתפתחותי כילד".
שמואל רב-הפעלים, המצליח ל-
הבין אנשים רבים בהישגיו מקווה
שלא להביך את עצמו מאוחר יותר.

מדען ואקנין
י"ד גאון

שיאיתו היום היא להתמקד בי-
תחום מדעי מסוים, שבו יוכל ל-
עשות גדולות.

הסתדרות

שוד הטבחיות הזקנות

12 נשים, שהקימו את

מיטבחי-הפועלים, מתוך

אידיאלוגיה, מאשימות

היום את ההסתדרות

בהשתלטות על רכושן

"רק לאחר ארבעים שנה הבנתי
פיתאום שההסתדרות. האמורה ל-
הגן על זכויות, הפכה בעצם
מנושלת, ומחכה לרגע שכבר אמות
ולא אדרוש את המגיע לי!" טוענת
סוניה גולדנברג בת ה-75.

סוניה, השוהה היום בבית-האבות
של משפחת ברמתי-אביב, היתה בי-
עבר אחת מ-12 הנשים שהגיעו
ארצה כאסירות-ציון מרוסיה ומ-
פולין, ושהקימו את מיטבחי-
הפועלים. מיטבחי-הפועלים הוקמו
בקואופרטיב, שחצי ממניותיו שייך
לחברות המקימות וחציו למרכז
הקואופרטיב. שהינו המוסד העליון
של הקואופרטיבים הפועלים בחסות
תנועת העובדים של ההסתדרות.
היינו 12 נשים עם אידיאלוגיה
ואמונה, שעבודתנו במיטבחי-הפ-
ועלים הינה התגלמות העבודה ה-
חלוצית, מספרת סוניה. "היינו